

Stella a. s. (La Tricolore) (1926–1955)

Filmová výrobní a distribuční společnost Stella, a. s. se původně nazývala La Tricolore, spol. s r. o. a prošla několika vývojovými etapami.

První etapa začala založením společnosti La Tricolore s. r. o. dne 16. ledna 1919, jejíž pracovní náplní se stalo půjčování filmů francouzské, americké, italské, španělské a ruské provenience. V čele společnosti stanuli Francouz Maurice Armand Mondet a Bohumil Menšík a základní kapitál byl stanoven na 100 tisíc Kč.¹⁾

Druhá etapa začala změnou společnosti s ručením omezeným na společnost akciovou.²⁾ La Tricolore, akciová společnost pro průmysl filmový, vznikla dne 27. dubna 1921 současně se schválením stanov.³⁾ Podle stanov byla jejím hlavním předmětem podnikání výroba, půjčování a prodej filmů a výroba kinematografických a filmových přístrojů a pomůcek.⁴⁾ Výše základního akciového kapitálu byla stanovena na 2 miliony Kč a členy představenstva byli zvoleni: Dr. Rudolf Bermann, Adolf Fischl, David Gold, Arnošt Kafka, Maurice Armand Mondet, Josef Reményi, Vladimír Uhlíř a Samuel Winternitz.⁵⁾ Na postech ředitelů se vystřídali Julius Aussenberg (jmenován 10. února 1922) a Bedřich Keller (jmenován 18. října 1922).⁶⁾ I v následujících měsících se ředitelé a členové představenstva často střídali, což svědčí o vnitřních problémech společnosti.⁷⁾ Na mimořádné valné hromadě, konané dne 9. března 1925, byl zvolen tříčlenný výbor, který měl zjistit příčiny úpadku společnosti. Její tíživá situace však přetrvávala i nadále, několikrát byla změněna výše akciového kapitálu, dne 1. dubna 1936 došlo k exekuci movitého majetku a sídlo společnosti se několikrát stěhovalo.⁸⁾

Koncem roku 1937 bylo rozhodnuto o reorganizaci společnosti a ustanovení nového akciového kapitálu.⁹⁾ Dne 21. prosince 1937 byla zvolena nová správní rada ve složení: František Lederer, JUDr. Gustav John, Antonín Krebs, Rudolf Svatoš, JUDr. Bedřich M. Müller a rovněž byli zvoleni i noví revizoři: Gustav Rotter a Ing. Leo Lederer.¹⁰⁾ Vedením společnosti byl pověřen Otto Sonnenfeld, majitel kina Apollo a bývalý ředitel společnosti Slaviafilm.¹¹⁾ Tímto aktem začala třetí

1) Zdeněk Štábl a, *Data a fakta z dějin čs. kinematografie 1896–1945*, sv. 2. Praha: Československý filmový ústav (dále jen ČSFÚ) 1989, s. 81.

2) Z. Štábl a, c. d., sv. 2, s. 81.

3) Státní oblastní archiv Praha (dále jen SOA Praha), fond Krajský soud obchodní (dále jen f. KSO), spis sign. B XII-20, fol. 3–5.

4) SOA Praha, f. KSO, spis sign. B XII-20, nefoliováno; viz též Národní filmový archiv (dále jen NFA), f. Stella a.s. (La Tricolore), k. 1, inv. č. 1, fol. 2.

5) SOA Praha, f. KSO, spis sign. B XII-20, nefoliováno.

6) Tamtéž, fol. 34, 37, nefoliováno.

7) Tamtéž, fol. 42, 50, 56, 61, 64, 70.

8) Tamtéž, fol. 139–142.

9) Tamtéž, fol. 152.

10) Tamtéž, fol. 186.

11) Z. Štábl a, c. d., sv. 3/2, Praha: ČSFÚ 1990, s. 684.

a nejšťastnější etapa činnosti společnosti. Dne 23. února 1938 se jejím ředitelem a zároveň kolektivním prokuristou stal Eduard Kehm.¹²⁾

Společnost se zaměřila hlavně na půjčování zahraničních filmů převážně americké, rakouské, německé a maďarské provenience.¹³⁾ Sama vyprodukovala pouze dva filmy, a to V POKUŠENÍ (1939) a OKÉNKO DO NEBE (1940).¹⁴⁾

Na valné hromadě, konané 8. ledna 1940, byla odhlasována změna názvu na Stella, akciová společnost pro průmysl filmový. Stalo se tak na příkaz ministerstva vnitra. Na téže valné hromadě byli členy správní rady zvoleni: Josef Tušla, Terezie Johnová a Anna Krebsová. Členy dozorčí rady se stali: JUDr. Otakar Lankaš, Jan Payer, Ladislav Tušla.¹⁵⁾ Následně došlo ke snížení akciového kapitálu na 25 tisíc Kč a posléze opětovnému zvýšení na 700 tisíc Kč.¹⁶⁾ V lednu 1941 byl do správní rady kooptován Werner Rödiger, velkopřemyslník z Berlína.¹⁷⁾

Za druhé světové války zesílil nátlak Němců na snížení dovozu amerických filmů a bylo zakázáno veřejné promítání anglických a francouzských filmů.¹⁸⁾ Mnoho půjčoven zaniklo, Stellu zachránilo půjčování německých a maďarských filmů. Na území Protektorátu Čechy a Morava zastupovala německou firmu Deutsche Filmexport a s řadou dalších německých společností, jakož i maďarskou firmou Hunnia-Filmfabrik, intenzivně spolupracovala.¹⁹⁾

V květnu roku 1945 se společnost ocitla bez vedení, neboť kromě Josefa Tušly byli všichni členové německé národnosti.²⁰⁾ Likvidací společnosti byl pověřen Antonín Zedníček, následně byl úkol likvidace společnosti převeden na Jana Zbránka a vrchního účetního společnosti Emanuela Salaquardu.²¹⁾ Posléze právní záležitosti již vyřizovalo právní oddělení Československého státního filmu a likvidátor Salaquarda, který vymáhal pohledávky a likvidoval závazky společnosti v Německu a Maďarsku, byl dne 16. února 1946 jmenován jejím správcem.²²⁾

Na postech likvidátorů a správců se postupně ještě vystřídali JUDr. Karel Myška (jmenován dne 11. února 1949), JUDr. Václav Šefrna a JUDr. Karel Šercl. Samotná likvidace však byla prakticky ukončena již za správcování Emanuela Salaquardy.²³⁾ Společnost Stella ukončila svou činnost k datu 28. srpna 1945.²⁴⁾

Ačkoli společnost pod názvem La Tricolore s. r. o., resp. La Tricolore a. s. byla v činnosti již od roku 1919, resp. 1921, materiály, dochované z její činnosti, mají převážně vnošení 1937 a mladší. Rok 1937 jako mezník není náhodný, v tomto roce došlo k reorganizaci a započala úspěšněj-

12) SOA Praha, f. KSO, spis sign. B XII-20, fol. 194.

13) NFA, f. Stella a.s. (La Tricolore), k. 2, inv. č. 30–49; k. 4 a 5, inv. č. 66–77.

14) NFA, f. Stella a.s. (La Tricolore), k. 6, inv. č. 88–89; *Český hraný film II. 1930–1945*. Praha: NFA 1998, s. 225–226, 378–379.

15) SOA Praha, f. KSO, spis sign. B XII-20, fol. 221; NFA, f. Stella a.s. (La Tricolore), k. 1, inv. č. 12, fol. 5–6, 11.

16) SOA Praha, f. KSO, spis sign. B XII-20, fol. 248.

17) Z. Š t á b l a, c. d., sv. 4. Praha: ČSFÚ 1990, s. 211; NFA, f. Stella a.s. (La Tricolore), k. 7, inv. č. 124, fol. 3–4.

18) Petr B e d n a ř í k, *Arizace české kinematografie*. Praha: Karolinum 2003, s. 72.

19) Z. Š t á b l a, c. d., sv. 4, s. 211; NFA, f. Stella a.s. (La Tricolore), k. 2, inv. č. 33, 35; k. 4, inv. č. 70; k. 5, inv. č. 72.

20) NFA, f. Stella a. s. (La Tricolore), k. 7, inv. č. 130, fol. 3.

21) Tamtéž, fol. 4.

22) Tamtéž, fol. 6–10; k. 7, inv. č. 119.

23) Tamtéž, fol. 11, 17–18, 20–21; Z. Š t á b l a, c. d., sv. 4, s. 211.

24) Tamtéž, fol. 11; k. 7, inv. č. 120, fol. 176–177.

ší éra fungování společnosti. Lze předpokládat, že materiály z období před rokem 1937 byly uloženy na jiném místě než materiály vzešlé z činnosti reorganizované společnosti po roce 1937.

Materiály z období po roce 1937 nevykazují přílišnou torzovitost. V hojné míře se nám dochovaly protokoly ze schůzí správní rady a protokoly z valných hromad, bilance a daňová agenda. Podstatnou část fondu tvoří rozsáhlá korespondence s filmovými společnostmi, jakož i smlouvy s nimi. Mezi nejdůležitější obchodní partnery společnosti patřily filmové společnosti Deuton-Film, Deutsche Filmexport, Hunnia-Filmfabrik, Terra-Filmkunst, Transit-Film a Transocean-Film. Korespondence obchodních zástupců společnosti, jakož i korespondence a záznamy o půjčování převážně německých a maďarských filmů, jsou dobrým pramenem k poznání provozu půjčoven filmů. Písemnosti, zachycující vznik jediných dvou filmů, které společnost vyrobila, se bohužel nedochovaly.

Fond společnosti Stella a. s. by mohl svým obsahem přispět k poznání provozu jedné z mála přeživších půjčoven filmů v období Protektorátu Čechy a Morava.

M a r c e l a K a l a š o v á